

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til de offentlige.

Afgangs- og Aarsprøver

i

Herlufsholms lærde Skole

i Juli 1881.

- I. Nogle Skolespørgsmaal II.
 - II. Sang- og Musik-Undervisningen paa Herlufsholm.
 - III. Efterretninger om Skolen og Opdragelsesanstalten i Skoleaaret 1880—81. Af Rektor Dr. Joh. Forchhammer.
-

NÆSTVED.

Bangs Bogtrykkeri.

Nogle Skolespørgsmaal.

II

(cfr. Programmet for 1879).

I Programmet for 1879 meddelte jeg i en lille Afhandling „Nogle Skolespørgsmaal“ den Række Forslag til Modifikationer ved Loven af 1ste April 1871, som Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i Skrivelse af 8de Marts s. A. havde henstillet til Rektorerne ved de lærde Skoler, og omtalte de Forhandlinger, der i den Anledning havde fundet Sted i Lærerkollegiet, og de forskjellige Indstillinger til Ministeriet, som derved vare foranledigede.

Siden den Tid er der hengaaet to Aar, uden at man for de lærde Skolers Vedkommende har set nogen Frugt af de da førte Forhandlinger. Haabet om en Revision af Loven af 1ste April 1871 synes saaledes skudt ud til en ubestemt Fremtid.

Imidlertid er dog Ministeriet i et Cirkulære af 5te Marts d. A., der er blevet Almenheden bekendt igjennem Bladene, kommet ind paa nogle af de Spørgsmaal, der vedrøre Realundervisningen. Det henstiller til Overvejelse, om ikke den almindelige Forberedelsesexamen af lavere Grad og Realafgangs-examen af lavere Grad burde falde bort, medens

Realafgangsexamen af højere Grad og den dertil svarende Forberedelsesexamen blev omdannet paa nogle Punkter og navnlig gjort lettere derved, at det ene af de tre fremmede Sprog (Fransk eller Tydsk) bortfaldt.

Da Herlufsholms Skole ingen Realklasser har, kan det ikke undre mig, at Cirkulæret ikke er sendt til min Betænkning. Men ved Siden af den særlige Betydning, Sagen har for de egentlige Realskoler og de Latinskoler, der have Realklasser, har Sagen ogsaa sin mere almindelige Betydning, idet Realundervisningen er et Led i den almindelige Uddannelse, og man dog maa ønske og arbejde hen til, at der kommer den størst mulige Enhed og Sammenhæng mellem de forskjellige Slags Skoler, i hvilke vor Ungdom skal uddannes.

Det har altid forekommet mig noget misligt, at samme Skole eller samme Slags Skole paa en Gang forberedede til den højere og den lavere Realafgangsexamen, og det kan kun være glædeligt at se, at der „er en Trang tilstede til en videre gaaende Undervisning“ end den, der afsluttes ved den lavere Realafgangsexamen.

Som Ministeriet oplyser i det ovennævnte Cirkulære, er der for nogle Aar siden fra den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole gjort Skridt for at faa Fordringerne ved den lavere Realafgangsexamen skærpede og udvidede for at raade Bod paa den manglende Fordannelse, hvormed mange af Højskolens Veterinærelever møde, og paa Grund af samme Mangel har det været nødvendigt ved kgl. Resolution af

10de Decbr. f. A. at kræve den almindelige Forberedelsesexamen af højere Grad eller den dertil svarende Realafgangsexamen aflagt som Betingelse for Adgangen til at indstille sig til den juridiske Examen for Ustuderede. Naar man saaledes trækker Grundlaget bort fra den lavere Realafgangsexamen, er det klart, at den kommer til at svæve i Luften; jeg maa saaledes anse det for ganske rigtigt, at man fjerner denne Afgangsprøve med den derpaa særligt beregnede Undervisning fra de lærde Skoler og de højere Realskoler, og det bliver da kun et Spørgsmaal, om den mindre Realafgangsexamen ikke alligevel vilde kunne hævde sin Plads som afsluttende Undervisningen i Borgerskolerne i vore Kjøbstæder. Det er mig saaledes bekjendt, at Næstved Borgerskole har ansøgt om og faaet Tilladelse til at afholde den mindre Realafgangsexamen. Bevægelsen i Borgerskolen er upaatvivlelig den samme, som den har været i Realskolen. Der var en Tid, da de fleste Disciple i Realklasserne forlod Skolen i Utide, da de færreste Forældre brød sig om den Afslutning, som en endelig Examen giver. Nu er det ganske anderledes, Forældrene have lært at skjønne paa Realundervisningen i dens Helhed og paa den Afslutning, den faar gennem en Afgangsexamen, selv om det ikke er Mening, at Dimittenderne skulle nyde godt af nogen af de Rettigheder, der knytte sig dertil. Saaledes vil det vel ogsaa gaa med vore Borgerskoler, at der mere og mere vil føles Trang til en virkelig Afslutning af Undervisningen for dens egen Skyld, selv om der ikke

knytter sig særlige Rettigheder dertil, og hertil turde maaske den lavere Realafgangsexamen egne sig.

Det næste Spørgsmaal bliver da, om der, naar den lavere Realafgangsexamen bortfalder for Realskolens Vedkommende, er Anledning til at nedsætte Fordringerne ved den højere Realafgangsexamen. Allerede i Ministeriets Cirkulære af 8de Marts 1879 (se Programmet for 1879) handlede det 7de af de opstillede Spørgsmaal „om Afskaffelse af Fransk som Undervisningsfag“. I Cirkulæret af 5te Marts 1881 er Spørgsmaalet stillet noget anderledes. „Af fremmede Sprog læres Engelsk og efter vedkommende Skoles Valg enten Fransk eller Tydsk. Kun Engelsk dels allerede er, dels har Udsigt til at blive et Verdenssprog, og staar tillige Dansk nærmere end noget andet af de store Folks Sprog.“ Der foreslaas en let engelsk Stil, medens den tydske Stil skulde bortfalde. Hvorvidt der i Realskolen er en almindelig Trang til at indskrænke Antallet af de fremmede Sprog, skal jeg ikke kunne udtale mig om, da jeg nu i 9 Aar ikke har staaet i direkte Forbindelse med den, og i Ministeriets Cirkulære findes ingen Motivering. Men enhver Forandring i de nu gjældende Fordringer til den højere Realafgangsexamen vil komme til at virke føleligt ind paa den lærde Skole.

En Hovedhensigt med den Omdannelse, som Loven af 1ste April 1871 indførte for de fire Klasser, der nu ere de nederste i Latinskolen, var den, at Latinskolen og Realskolen, der tidligere stode skarpt son-

drede ved Siden af hinanden, selv om de begge vare under samme Tag, bleve organisk forbundne til en Fællesskole, kun skilte i de enkelte Fag, der ikke ere fælles for de to Linier. Denne Bestemmelse har ikke blot havt sin Betydning i oekonomisk Henseende, forsaavidt som Undervisningen i de fleste Fag kan meddeles Studerende og Realister i Forening, men Hovedsagen er, at Kløften mellem Studerende og Realister er bleven formindsket og Overgangen fra den ene Side til den anden lettet.

Jeg frygter nu for, at Afskaffelsen af Fransk eller Tydsk som Undervisningsfag i Realskolen vil tilintetgjøre de ovennævnte Fordele. Allerede det vil være en betænkelig Forandring, at Valget, om man vil lade en Dreng studere, der blev skudt ud derved, at Latinundervisningens Begyndelse udsattes et Aar — til nuværende første Klasse — for Fremtiden maa træffes et Aar tidligere, ved Begyndelsen af den franske, eller endog to Aar tidligere ved Begyndelsen af den tydske Undervisning. Hvis Fransk eller Tydsk udelukkes fra Realskolen, vil saaledes Kløften mellem Studerende og Realister allerede være udhulet, inden den nuværende Latinskole begynder, og vil yderligere uddybes med hvert Aar, Undervisningen skrider frem. Overgangen mellem de to Linier, navnlig fra Realundervisningen til den studerende, vil i væsentlig Grad blive vanskeliggjort, og Samarbejdet mellem de to Slags Disciple inden samme Skoles Vægge paa ny indskrænkes. Man indvende ikke, at ligesaa almindeligt som det er, at Disciple fra de studerende

Klasser gaa over til Realklasserne, ligesaa sjelden er den modsatte Overgang, og at den første Overgang ikke bliver vanskeligere, derved at Fordringerne for Realisterne nedsættes. Det var netop en Fordel ved Ordningen i Loven af 1ste April 1871, at Disciple, der skulde gaa den studerende Vej, ganske roligt kunde forberedes i Realskolen indtil Realafgangsexamen af højere Grad, naar Forældrene kun kunde skaffe dem fornøden Undervisning i Latin og (eventuelt) Græsk. Efter endt Realafgangsexamen kunde saa vedkommende Discipel gaa over i Latinskolens fjerde Klasse, som det et Par Gange har været Tilfældet hos os, eller som det er gaaet andetsteds, endog lige ind i femte Klasse. Det er sandelig ingen ringe Fordel for Byer, der ikke have lærde Skoler, men gode Realskoler (Hjørring, Thisted, Slagelse, Vordingborg, Helsingør og flere); men begynder man at give særlige Bestemmelser for Realafgangsexamen, der ikke gjælder for den lærde Skole, falde disse Fordele bort. Ethvert Forsøg paa ensidigt at reformere Realskolen eller Latinskolen er betænkeligt. Overvejelsen maa samtidigt omfatte begge Skoler.

I Cirkulæret af 5te Marts 1881 hedder det: „Den første Fordring, der maa stilles, er, at Drengen ikke løber for tidligt af Skolen, altsaa — Ingen kan indstille sig til Examen, før han har fyldt sit 16de Aar eller dog fylder det inden Aarets Udgang“. Hidtil har man i Latinskolen sat det fyldte 17de Aar som Lavalderen til at blive Student, altsaa det fyldte 15de

Aar til fjerde Klasses Examen, der giver samme Ret som Realafgangsexamen af højere Grad. Skal der nu her indføres en Forskjel mellem de to Linier, den studerende og Reallinien, eller skal ogsaa for de Studerende Lavalderen sættes et Aar højere? Begge Dele anser jeg for betænkelige.

Det hedder videre i Cirkulæret: „Dernæst maa Undervisningen drives paa en saadan Maade, at Hovedvægten lægges paa, at de Unge kunne komme til at tænke logisk og udtrykke deres Tanker tydeligt og klart saavel skriftligt som mundtligt. Naturligvis er en vis Kundskabsmængde nødvendig; men Hovedvægten lægges ikke paa Massen af Kundskaber“. Hertil knytte sig nu en Del Regler navnlig for Undervisningen i Modersmaalet. Her paatrænger sig atter det Spørgsmaal: Skal disse Regler kun komme til Anvendelse ved Realundervisningen eller ogsaa ved den hidtil fuldkommen lige stillede Undervisning i de tilsvarende Klasser i den lærde Skole? Hidtil er der ved Realafgangsexamen af højere Grad og ved fjerde Klasses Examen kun fordret én Dansk Stil, en Fremstilling af et bekjendt Stof. I Cirkulæret fordres der „Fremstilling af et bekjendt Stof og en fri Udarbejdelse“. Jeg tror, at de fleste Skolemænd ville være meget betænkelige ved en fri Udarbejdelse paa dette Standpunkt, naar man ser hen til Klagerne over de frie Opgaver ved Afgangsexamen til Universitetet, hvor der dog skulde være en ganske anden Modenhed tilstede. Men hvorom alting er, lad Overvejelsen blive fælles for Realskolen og den lærde Skole. De

kunne ikke uden Skade skilles ad. Er den i Cirkulæret foreslaaede Form for Undervisningen i Modersmaalet en Fordel, da lad den ogsaa komme den lærde Skole tilgode.

Det er nu ti Aar siden, at Loven af 1ste April 1871 er udkommet. Allerede 1879 var der, som bemærket i Cirkulæret af 8de Marts „støttet til de i Mellemtiden vundne Erfaringer fra forskjellige Sider, indkommet Forslag til Modifikationer i den derved indførte nye Undervisningsplan“. Skulde det ikke være paa Tide, om Ministeriet gjenoptog de for to Aar siden indledede Forhandlinger ikke blot for Realskolens, men ogsaa for den lærde Skoles Vedkommende. Der ligger vistnok et stort Materiale fra dengang ophobet i Ministeriets Archiv; maaske en mundtlig Forhandling paa Basis af de i 1879 af Ministeriet stillede Spørgsmaal og de andre Udtalelser fra de lærde Skoler, der knyttede sig dertil, kunde føre Sagen et Skridt videre frem. I Ministeriets Skrivelse af 8de Marts 1879 er der kun Tale om Modifikationer, og andet kunde jeg for Tiden heller ikke vel tænke mig som Resultat af en Forhandling mellem Ministeriet og Skolernes Styrere. Hvilke Modifikationer jeg kunde ønske, særligt i Overskolen, derfor har jeg gjort Rede i min Indstilling til Ministeriet af 4de April 1879, og jeg har kortelig antydnet det i Slutningen af „Nogle Skolespørgsmaal“ (Program for 1879 S. 49, 50). Hvad jeg dengang udtalte som mit Ønske, at de to Afdelinger i Overskolen, den matematiske og den klassiske, kunde nærmes noget mere

til hinanden, saa at nogen Latinundervisning kunde vedblive for Mathematikerne og nogen Mathematikundervisning (i Forening med Undervisningen i Naturlære) kunde gives paa den sproglige Side, maa jeg endnu fastholde. Jeg har i de sidste Aar fortsat Latinundervisningen med de Mathematikere i femte og sjette Klasse, som have havt Lyst dertil, saaledes at de dels have deltaget med den klassiske Linie i den ugentlige Time, hvori en lettere latinsk Forfatter gjennemgaas kursorisk, dels i en særlig Time mere statarisk have gjennemgaaet Værker af Cicero (Cato major og Lælius) og Horats (Udvalg af Oder og Breve). Det er naturligvis ikke stort, der kan udrettes med et saa ringe Timetal, men medens det er at befrygte, at Mathematikerne i Overskolen (V og VI Klasse) ellers glemme det Latin, de have kunnet, kan selv med et saa ringe Timetal deres Kundskab i Latin ikke blot vedligeholdes og befæstes, men ret betydeligt udvides og en vis Færdighed opnaas i at læse en lettere latinsk Forfatter. Dette har naturligvis størst Betydning for de Disciple, der som Studenter ville tage en Tillægsexamen i Latin, men jeg tillægger en fortsat Undervisning i Latin igjennem to Aar for alle Mathematikere en ikke ringe Betydning, og mit Haab om, at der vil kunne udrettes en Del ved tre eller fire ugentlige Timer, er ikke lidet styrket ved Udfaldet af det Forsøg, jeg har gjort i disse Aar.

For til Slutningen endnu at komme tilbage til det ministerielle Cirkulære af 5te Marts 1881, da er jeg saa fuldkommen enig med det, der opstilles som

første Fordring, „at Drengen ikke løber for tidligt af Skole“. Som jeg derfor anser det for en glædelig Udvikling, at Forældre ikke mere i samme Udstrækning som tidligere tage deres Sønner ud af Realskolen (og Latinskolen) efter Konfirmationen, men lade dem tage Afgangsexamen; og som jeg betegner det som et glædeligt Fremskridt, om den lavere Realafgangsexamen mere og mere kan blive afløst af en højere, saaledes vilde jeg betragte det som et stort Fremskridt, om der aabnedes Realister efter Afgangsexamen Adgang til en Overskole som den, de studerende have i femte og sjette Klasse. Heri tror jeg, at Løsningen ligger af den af Ministeriet satte Opgave, ikke i at sætte Aldersgrænsen op for Realafgangsexamen samtidigt med at man sætter Fordringerne ned. Denne Overskole for Realister behøver ikke at skabes med stor Bekostning; den findes, saaledes som jeg ogsaa flere Gange har antydnet det, sidst i „Nogle Skolespørgsmaal“, fix og færdig i det Kursus, der nu i Skolen gives for Matematikerne. Luk Overskolen op for Realister. Lad det blive klart, at der her tilbydes en Undervisning, der netop slutter sig til Afgangsexamen for Realister og giver Adgang til den polytechniske Lærestalt.

Det er en Velgjerning, der skyldes Loven af 1ste April 1871, at de Disciple i den lærde Skole, der ikke egne sig til at gaa op i Overskolen og blive Studenter, faa en Afslutning ved Udgangen af 4de Klasse. Det vil være en Velgjerning, at de Real-

disciple, der egne sig til og føle Trang til en videre Almenuddannelse, faa Adgang til en toaarig højere Undervisning. Denne Velgjerning ligger ogsaa skjult i Loven af 1ste April 1871, blot man vil faa Øjet op derfor. I Begyndelsen ville selvfølgelig kun faa benytte en saadan Undervisning, men Udviklingen gaar heldigvis i den Retning, at der er en stigende Erkjendelse af det urigtige i at lade Drengen for tidlig løbe af Skole, af en fortsat Undervisnings store Betydning for hele Livet. Luk Overskolen op for Realister; den vil nok blive benyttet, og skulde det være nødvendigt at tage særligt Hensyn til Realisterne ved de Modifikationer, som der behøves i Overskolen, saa er det vel en Vanskelighed, som man nok kommer ud over.

Sang- og Musik-Undervisningen

paa Herlufsholm.

Medens Herlufsholms Skole og Opdragelsesanstalt i alt det Økonomiske sorterer under Skolens Forstander, staar den i Henseende til Undervisning, Examen og det hele Tilsyn dermed fuldkommen paa lige Fod med Landets øvrige lærde Skoler. Det gjælder ikke blot de Fag, som ere Gjenstand for en Afgangsprøve; ogsaa Gymnastikinspektøren har samme Indseende med os som med Landets andre offentlige Skoler. Saalænge Professor Berggreen levede, have vi imidlertid ikke mærket til noget Tilsyn med Sangundervisningen; men da efter hans Død Cantor Sanne er blevet Sanginspektør, har han strax igjennem Forstanderen sat sig i Forbindelse med Herlufsholms Skole, og vi havde den Fornøjelse at se den nye Sanginspektør herude ved vor Foraarskoncert den 3die April*), der i en vis Forstand er den Examen,

*) Som Prøve paa, hvad Skolens Disciple kunne naa i musikalsk Henseende, meddeles herved Programmet for sidste Koncert.

1. C. M. v. Weber. Terzet med Chor af Jægerbruden.
(Arr. for Piano, 4 Hænder, og Strygekvartet.)

hvormed vi hvert Aar afslutte den foregaaende Vinters Sang- og Musikøvelser. Fra den Dag ophøre vore Dimittender med at deltage i Sangøvelserne, og en ny Fordeling efter Stemmerne finder Sted.

Den nye Sanginspektør har udarbejdet en Plan for Sangundervisningen i de lærde Skoler, og skjønt Herlufsholms Rektor ikke har faaet den sendt til Betænkning, er den dog blevet os meddelt, og jeg skal tillade mig at benytte denne Lejlighed til at tale lidt om vor Undervisning i Sang og Musik, saaledes som den hidtil har været drevet under Organist Hoffmans Ledelse*), og saaledes som den i Henhold til den

-
2. a. F. Pacius. Suomis sång.	} Chor.	
b. H. Kjerulf. Brudefærden i Hardanger.		
c. Häffner. Til Slesvig.		
3. Mozart. Af „Figaros Bryllup“.	Trio for Piano,
Violin og Violoncel.	
4. a. Bellmann. Fredmans Epistel Nr. 75.	} Kvar-	
b. S. Basso. Om Aftenen.		tetter.
c. C. Hennig. Frieriet.		
5. C. M. v. Weber. Arie af Jægerbruden.	(Arr. for
Piano, 4 Hænder, og Strygekvartet.)	
6. N. W. Gade. Af Elverskud.		
	a. Herr Oluf standsed sin Ganger i
Kveld. Chor.	
	b. Nu synker Solen i Luften blaa.
Chor og Soli.	
	c. I Østen stiger Solen op. Chor.	

Alle saavel Musik- som Sangnumere udførtes af Skolens Elever i Forening med Musiklæreren; kun de to Solo Sangnumere i Elverskud udførtes det ene af en Lærer, det andet af en Lærers Hustru.

*) Hrr. Hoffman, der tidligere var Organist i Næstved, er fra 1ste November 1880 blevet ansat som Organist ved Herlufsholms Kirke.

foreslaaede Plan tænkes drevet i det kommende Aar.

Siden jeg er bleven Rektor paa Herlufsholm, meddeles Sangundervisningen stemmevis og ikke som før klassevis, i fire ugentlige Timer saaledes, at Sopranerne have en, Alterne en, Tenor og Bas tilsammen en ugentlig Time. I den fjerde Time samles alle Disciple til Korsang. De første Maaneder af Skoleaaret gives endvidere en ugentlig Time til de nyoptagne Disciple i Forberedelsesklassen og første Klasse, i hvilken Time Disciplene øves i Nodelæsning, Skalaer og Treklange, i Krydsers og B'ers Indflydelse paa Tonehøjden samt i lettere Træffeøvelser hovedsagelig i C-Dur. Fra denne forberedende Øvelse gaa Disciplene over i Koret, hvor der bliver givet dem Noder i Hænderne; men Nodelæsning og Træffeøvelser ere hidtil kun drevne i den forberedende Time.

Foruden denne egentlige Sangundervisning for de Disciple, der have Stemme, samles Skolen hver Morgen og Aften til Lovsang, hvor der efter den inspektionshavende Lærers Valg bliver sunget en Psalme efter „Psalmebog til Kirke- og Husandagt“ og sammes „Tillæg“ under Ledsagelse af Harmonium.

Denne Ordning vil der ikke være nogen Grund til i det væsentlige at forandre i de kommende Aar, men vel til at modificere noget efter den Plan, som den nye Sanginspektør har udkastet. Denne sætter som Formaalet for Sangundervisningen, „at Eleverne kunne bringes til ikke blot at kunne deltage i Korsange (to-, tre- og firstemmig Sang) med smukt og musi-

kalsk Foredrag, men ogsaa at kunne synge enkeltvis smukt og sikkert, og at de ved deres Afgang fra Skolen have lært de almindelige Koraler, Folke- og Fædrelandssange, de sidste saa vidt muligt med hele Texten, saaledes, at de have tilegnet sig den som deres Ejendom. Af Theori erhverves saa meget Kjendskab til Noder og Takt, at Eleverne med nogenlunde Sikkerhed kunne synge à prima vista i de letteste Tonearter. Af Musikens Historie bør Eleverne gjøres bekendt med de mest fremtrædende af Landets Komponister“.

Dette Maal gaar ganske vist noget ud over, hvad Skolen hidtil har troet at kunne sætte for Sangundervisningen; vi maa da arbejde paa at faa vort Maal skudt noget længere ud, og dertil er vor nidkjære Sanglærer ganske villig. Det første Skridt er, at den forberedende Time, der for nogle Aar siden efter Organist Hoffmans Ønske indrømmedes de nye Disciple i vore to nederste Klasser, men kun var beregnet paa et kortere Kursus, bevares i længere Tid for Sangundervisningen, saa at ikke blot C-Dur, men ogsaa A-Mol Skalaen med tilhørende Akkorder gennemgaas og saavel $\frac{4}{4}$ som $\frac{3}{4}$ Takt forklares og indøves og Træffeøvelser fortsættes. Fra Forberedelsestimen træde Disciplene successivt efter deres Sikkerhed ind i den særlige Sangtime og Fællessangtiden. Det vil da være Opgaven at fortsætte med Øvelser i at kjende Noder, Tonearter og Takt i de følgende Aar og se lidt efter lidt at vinde Færdighed i at synge lettere Ting fra Bladet. Øvelser med den en-

kelte vil det altid være vanskeligt at drive i større Udstrækning.

Psalme- og Koralsangen har hidtil saagodtsom udelukkende været henvist til Morgen- og Aftenlovsangen, hvor hver synger med sit Næb, ogsaa de, der ikke deltage i den egentlige Sangundervisning. Der turde være Anledning til i Fællessangtimen unisono at indøve en eller anden ny eller gammel men ubenyttet Koral eller Psalmemelodi, der enten benyttes i Kirken eller egner sig til Morgen- og Aftenlovsang. I denne Henseende bliver en Samarbejden mellem Sanglæreren paa den ene Side og paa den anden dels Præsten, dels de Lærere, der lede Morgen- og Aftensangen, ønskelig. Ogsaa en Folke- og Fædrelandssang kan, naar der bliver Tid dertil, indøves unisono i Fællessangtimen, ligesom der ogsaa der ganske undtagelsesvis kunde være Anledning til at meddele noget om de danske Komponisters Liv, med hvilke Eleverne faa Anledning til at gjøre Bekjendtskab. Hvad Texterne til Psalmer eller Fædrelandsange angaar, maa der finde en vis Vexelvirkning Sted mellem Sanglæreren og Læreren i Dansk og Religion. Naturligvis jo flere Texter Disciplene kunne udenad, des lettere gaar Sangen.

Foruden denne Sangundervisning, hvori saavidt muligt Alle skulle deltage, giver Skolen ogsaa 19 à 20 Timers ugentlig Musikundervisning til de Disciple, der have Lyst og Anlæg. Det er altid en Discipel, der spiller Harmonium ved Lovsangen, Morgen og Aften, og der uddannes stadigt nye for at kunne op-

tage Gjerningen, naar den ældre forlader Skolen eller faar Forfald. For Tiden er der 20 Disciple, der spille Pianoforte, 6 Violin og 2 Violoncel. Da der i Reglen ere flere, der ønske Timer, end der kunne faa dem, gives Timerne kun til de Disciple, der tidligere have faaet Undervisning og have musikalsk Øre. Kun med Undervisning paa Strygeinstrumenter begyndes forfra med dem, der have et godt Øre og særlig Lyst. Pianospillerne faa som Regel hver $\frac{1}{2}$ Time ugentlig, Strygerne $\frac{2}{2}$. 1 Time om Ugen anvendes til Sammenspil. Foruden det Flygel, hvorpaa Undervisningen meddeles, har Skolen to Instrumenter, hvorpaa Disciplene efter en vis Orden øve sig. Lørdag Eftermiddag Kl. 5—6, der er den regelmæssige Time til Fællessang, samles alt imellem hele Skolen og de af Stiftelsens Familier, der have Lyst til at være tilstede, paa Festsalen, hvor da en lille musikalsk Underholdning, bestaaende af Korsang (Kvartetter) og Instrumentalmusik, finder Sted.

At Instrumentisterne ikke ere i Stand til at erhverve sig stor Færdighed, ligger i Sagens Natur, da der kun kan indrømmes ringe Tid saavel til Undervisning som til Øvelse. Men hvor Lysten driver Værket — og ellers vil vedkommende snart vige Pladsen for en værdigere —, vil en Discipel dog naa saa vidt, at han ikke blot kan berede sig selv en Glæde, men deltage i Sammenspillet og saaledes bidrage til den almindelige Fornøjelse.

Efterretninger

om

Herlufsholms Skole og Opdragelsesanstalt

fra Juni 1880 til Juni 1881,

meddelte af

Joh. Forchhammer.

Examina.

Afgangsexamen i 1880. Den skriftlige Prøve for Dimittenderne og fjerde Klasse afholdtes, som forordnet, den 15de, 16de og 17de Juni over de Opgaver, som Ministeriet havde udsendt; den mundtlige Del af Afgangsprøven afholdtes fra den 19de til den 29de Juni. Meddommere ved Afgangsprøven, beskikkede af Ministeriet, vare: Professor Steen i Matematik, skriftlig og mundtlig, Engelsk og Naturlære, Rektor, Professor Tregder i Latin, skriftlig og mundtlig, og Dansk Stil, Professor Sick i Fransk og Græsk, Professor Gertz i Historie og Oldnordisk. — Dr. phil. Heiberg censurerede Latin og latinsk Stil samt Mathematik for 4de Klasse.

Til Afgangsprøven indstillede sig 10 Disciple, 6 af den sproglig-historiske, 4 af den matematisk-naturvidenskabelige Retning. Fjerde Klasses Examen bestode 15 Disciple, deraf to med Udmærkelse. Navnene og de særlige Fagkarakterer ville ses af omstaaende Lister.

Afgangsexamen i Juni 1880.

Dimittendernes Navne af den sproglig- historiske Retning.	Dansk Stil I.	Dansk Stil II.	Old- nordisk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Latin skriftlig.	Latin mundtlig i det læste.	Latin mundtlig ikke læst.	Græsk.	Naturlære.	Points.	Hoved- karakter.	
Hans Pedersen	mg+	ug.	ug.	mg.	ug.	ug.	mg+	ug.	ug-:	ug-:	mg+	107	Første m Udmærkelse.	
Christian Barentsen . . .	mg.	mg+	ug.	ug-:	ug.	ug-:	mg.	ug.	mg+	ug-:	ug.	107	Første m Udmærkelse.	
Christian A. Jensen . . .	mg.	mg-:	ug-:	mg.	mg+	ug.	mg+	mg-:	mg-:	mg+	mg+	100	Første.	
Giøde Giødesen	mg-:	g+	ug-:	mg-:	ug-:	ug-:	g+	mg+	mg.	ug-:	mg-:	97	Første.	
Hjelmer Lind	mg-:	mg.	mg.	g.	mg.	mg-:	g+	mg+	mg+	g+	mg-:	88	Første.	
Vilhelm K. Leifer	mg-:	mg-:	g+	g.	g+	mg-:	g+	g+	mg.	g-:	mg.	79	Anden.	
Dimittendernes Navne af den matematisk- naturvidensk. Retning.	Dansk Stil I.	Dansk Stil II.	Old- nordisk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Arithmetik skriftlig.	Arithmetik mundtlig.	Geometri skriftlig.	Geometri mundtlig.	Mekanisk Physik m. Optik.	Kem. Phys. m. Astron. o. Meteorol.	Points.	Hoved- karakter.
L. Martin M. Christensen	mg-:	mg.	mg-:	mg-:	g.	g+	mg+	mg+	g.	mg.	mg+	mg.	90	Første.
Asmus S. Askov	mg-:	mg-:	mg-:	g.	mg-:	ug-:	mg-:	mg.	mg.	g+	mg-:	mg.	87	Første.
Christen J. Lange	mg-:	g+	mg-:	mg-:	mg-:	g+	g.	ug-:	g+	mg-:	mg.	g.	85	Første.
Hans B. Jansen	mg-:	g+	mg-:	mg-:	mg-:	mg.	g+	g.	g.	mg-:	mg.	g.	82	Anden.

Aarsproven i Juni og Juli 1880 for IVde Klasse.

N a v n e.	Dansk Stil.	Latin.	Fransk.	Tydsk.	Historie.	Geograf.	Arithm. skr. og mdtl.	Geometri skr. og mdtl.	Natur- historie.	Græsk.	Naturfæ- re.	Points.
Peder Larsen	mg	ug.:	ug.	ug.:	ug.	ug.	ug.	ug.	mg+	ug.:		85
Frederik Knudsen	ug	ug.:	ug.	mg+	mg+	ug.	ug.	ug.	ug.	mg.		83
Georg Frisch	mg	mg+	ug.	ug.	mg.	ug.	ug.	mg+	ug.	mg.		81
Louis Jørgensen	mg.	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	mg.		81
Christian Saugman	mg.	g+	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.		ug.	80
Henry Jastrau	mg.	mg.	mg.	mg+	mg.	mg+	mg.	mg.	mg.			75
Vilhelm Wille	ug.	mg.	mg.	mg.	mg+	mg.	ug.	g+	ug.	g.		75
Georg Wilhjelm	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g+	mg+	mg.	mg.		74
Carl Christensen	mg.	g+	mg.	g.	mg+	mg+	mg+	mg.	mg+		mg+	73
Thomas Segelcke	mg.	g+	mg.	g.	mg.	mg.	mg+	ug.	mg+		mg.	72
Johannes Find	mg.	mg.	mg.	mg.	mg+	ug.	g+	mg.	mg+		g.	71
Ove Rostrup	mg.	g.	g.	g.	mg.	mg+	mg.	mg+	ug.		mg.	68
Jacob Jacobsen	mg.	mg.	ug.	ug.	tg+	g.	g.	tg+	mg.	tg+		61
William Schwarz	mg.	tg+	mg.	mg.	ug.	mg.	ug.	g.	mg.	tg+		59
Peter Ingerslev	g+	g.	g.	g+	tg.	tg+	mg.	mg.	mg+		g+	53

Skolens Aarsprøve afholdtes i 1880 med den Fordeling af Fag og Klasser, som findes anført i forrige Aars Indbydelsesskrift. Efter Aarsprøvens Slutning opflyttedes 10 af 5te Klassen 11 Disciple, fra 4de Klasse 15 af 17, fra 3die Klasse 15 af 17, fra 2den Klasse 16 af 18, fra 1ste 14 af 22, fra Forberedelsesklassen 18 af 19.

Halvaarsprøven afholdtes i December. Den var en fuldstændig Prøve for VI, V og IV Klassen Vedkommende, ordnet som Afgang- og Aarsprøven. I de andre Klasser var Prøven overvejende eller udelukkende skriftlig.

Skolens Overbestyrelse.

Med Juni Maanedes Udgang udløb Overpræsident, Kammerherre Rosenørns Konstitution som Forstander for Herlufsholms Skole og Gods (cfr. Programmet fra 1880), og Gehejmerraad Hall overtog den 1ste Juli personligt her paa Herlufsholm paany Styrelsen af Stiftelsens Anliggender.

Lærerpersonalet.

Efter endt Aarsprøve tiltraadte Skolens Rektor den 1ste Juli med Permission en Rekreatjonsrejse til

Sandefjord Bad, hvorfra han først vendte tilbage ved det nye Skoleaars Begyndelse. I hans Fraværelse var Skolens Ledelse overdraget til Overlærer, Inspektør Leth.

Disciplene.

Efter den offentlige Prøve i 1880 afgik herfra til Universitetet: Hans Pedersen, Christian Bærentsen, Christian Jensen, Giøde Giødesen, Martin Christensen, Hjelmér Lind, Asmus Askov, Christen Lange, Hans Jansen og Vilhelm Leifer.

Fremdeles udgik affjerde Klasse William Schwarz (for at blive Officier) og Henrik Petersen (optaget i femte Klasse af Borgerdydsskolen paa Christianshavn) med samme Ret, som om de havde taget Realafgangsexamen af højere Grad.

Før eller ved Skoleaarets Slutning udgik af tredje Klasse Peter Smith, af anden Klasse Victor Hofman-Schmidth (Vordingborg Realskole), af første Klasse Axel Fich (Vordingborg Realskole), Carl Ørnstrup, Frederik Løwener og Christian Petersen (Odense Kathedralskole) samt oprykket fra Forberedelsesklassen Gustav Grüner (Sorø Akademi).

Ved Optagelsesprøven kom 27 nye Disciple til, saa at Herlufsholm begyndte Skoleaaret 1880—81 med 111 Disciple og 10 skolesøgende. I Aarets Løb ere to skolesøgende optagne som Disciple.

I Skoleaaret ere udmeldte: af anden Klasse Svend Simesen, Kristian Kristensen og Ferdinand Jørgensen, af første Klasse Harald Arnesen-Kall og af Forberedelsesklassen Engelhard Hannibal (ny). Ved Døden have vi mistet en brav og almindelig afholdt Discipel, Peter Ingerslev, i femte Klasse, efter faa Dages Sygdom af Brystbetændelse.

Skolen tæller saaledes ved Maj Maanedes Udgang 107 Disciple samt 8 skolesøgende, som her opføres efter den Plads, de indtage i Klasserne efter Gjennemsnitsnummeret i Aarets første 8 Maaneder, VI og V Klasse efter Udfaldet af Halvaarsprøven. Faderens Stand er anført i Parenthes. De nyoptagne Disciple betegnes med *; deres Fødsels-Aar og -Dag ere tilføjede. De skolesøgende Disciples Numere ere satte i firkantet Parenthes.

Dimittenderne.

1. Arne J. Poulsen (Sognepræst P. i Karleby paa Falster).
2. Axel G. V. Petersen (Konsul, Kjøbmand P. i Holbæk).
3. Carlo V. H. S. Gyldenfeldt (afd. Kapitain G.).
4. Johannes B. Brøchner (afd. Professor, Dr. phil. B.).
5. Vilhelm J. M. Øhlenschläger (Sognepræst Ø. i Sørbymagle).
6. Georg F. L. Sarauw (Forstraad S. paa Petersværft, Vordingborg).

7. Valdemar Vilstrup (Provst V. i Bjerregrav).
8. Mathias Friderichsen (Borgmester F., R. af Db., i Vordingborg).
9. Stephan P. C. Nandrup (Kjøbmand N. i Næstved).
10. Christian Blom (afd. Herredsfuldmægtig B.)*).

V Klasse.

1. L. Peder Larsen (Smedemester L. ved Skovsgaard).
2. P. Louis Jørgensen (Overlæge J., R. af Db., i Helsingør).
3. Frederik Knudsen (afd. Jernbane-Entreprenør K.).
4. Christian D. T. Saugman (Godsforvalter S. paa Corselitse).
5. Jens J. Eschen (Toldkontrollør E. i Faxe).
6. Georg P. U. Wilhjelm (Godsejer W. til Orenæs, Falster).
7. Johannes J. V. H. Find (Sognepræst F. i Allerslev).
8. Vilhelm A. Wille (afd. Billedskærer W.).
9. Henry V. Jastrau (Kapitain J., R. af Db., Slotsforvalter paa Fredensborg).
10. Jacob Jacobsen (Boghandler J. i Thorshavn, Færøerne).
11. Carl C. S. Christensen (Skolelærer C. i Snertinge).
12. F. C. Georg Frisch (afd. Proprietær F.).

*) Indtager denne Plads paa Grund af Sygdom.

13. Ove G. T. Rostrup (Cand. polyt., Seminarielærer R. i Skaarup).
14. Thomas R. Segelcke (Brænderiejer S. i Hjørring).

IV Klasse.

1. Martin C. Schamby (afd. Skibstømrer S. i Ærøskjøbing).
2. Peter G. Christensen (Møller C., Borbjerg Mølle).
3. Christian P. E. Sarauw (Broder til Nr. 6 af Dimittenderne).
4. Holger R. H. Jacobæus (Proprietær, Cand. juris J. til Appelsbjerg, Fuglebjerg).
5. Valdemar Boberg (afd. Sognepræst B.).
6. Aage Mørch (afd. Kjøbmand M.).
7. Niels H. Claussen (Proprietær C. til Rosendal ved Hobro).
8. H. Ditlev Fabricius (Forpagter F. paa Friheden, Valby).
9. Viggo Tutein (Proprietær T. til Høgholt).
10. Jacob S. Hansen (Kjøbmand H. i Holbæk).
11. Carl G. G. Jørgensen (Godsejer J. til Tiselholt, Fyen).
12. Jens O. C. Bayer (afd. Vinhandler B.).
13. Olaf Lange (Sognepræst L. paa Fæmø).
- [14]. Einar Hallager (Godsforvalter H., Herlufsholm).
15. Alexis Michelsen (afd. Kapitein M. i Søetaten).
- [16]*). Herman A. Hertz (Forpagter H., Økonom paa Herlufsholm).

*) Har med Forstanderens Tilladelse deltaget i Undervisningen dels med fjerde, dels med tredje Klasse.

III Klasse.

1. Vilhelm J. J. Halgreen (Dyrlæge H. i Holbæk).
2. Immanuel J. Nansen (Pastor N. i Næstved).
3. Anton K. N. Abrahamsen (Skolelærer A. i Vaabensted, Maribo).
- [4]. Holger Forchhammer (Skolens Rektor).
5. Axel J. Hansen (kgl. Skovrider, Forstraad H. paa Dæmpegaard, Lillerød).
- 6*. Carl Frederik Martensen (Toldkontrollør M., Marstal), f. 4. August 1865.
7. Poul C. V. Brohm (Forpagter B. paa Bavelse).
8. Axel Rasmussen (afd. Godsforvalter, Cancelliraad R.).
9. F. Carl C. J. Dragsted (Postmester D. i Frederikshavn).
10. Erik Møller (Hotelforpagter M. i Sæby, Jylland).
- [11]. Axel A. Mossin (Adjunkt M. paa Herlufsholm).
12. Azur M. Levin (Distriktslæge L. i Farsø).
- 13*. Martinus Møller (Skomagermester M. i Næstved), f. 17. December 1865.
14. G. U. Frederik J. West (forhenværende Skolebestyrer W. i Haderslev).
15. N. Ferdinand Eschricht (Overlæge E., R. af Db., Farum).
16. Hjalmar V. Nielsen (afd. Kapitein N.).
17. Gutzon P. Münster (afd. Forpagter M.).
18. Chr. Ludvig Ernst (afd. Proprietær E.).
19. Vilhelm Munck (Sognepræst M. til Herlufsholm).

II Klasse.

1. Henrik A. C. Madsen (Kjøbmand M., Næstved).
2. F. Adolf Weeke (Kjøbmand W., Næstved).
3. Jens R. Jensen (Gaardejer J., Taastrup pr. Holbæk).
- 4*. P. Uffe L. M. R. S. K. Karstens (Lærer K. i Ærøskjøbing), f. 2. December 1865.
5. K. Valdemar Rosenstand (Distriktslæge R. i Maribo).
6. Johannes Munck (Broder til Nr. 19 i tredje Klasse).
7. Axel L. T. Øhlenschläger (Broder til Nr. 5 af Dimittenderne).
8. N. Christian Lunding (Cand. juris, Assistent L. i Kjøbenhavn).
9. Viggo G. Holm (afd. Kapitein i Søetaten H.).
10. August F. Levinsen (forhenværende Godsforvalter L.).
11. Niels Peter Ernst (Broder til Nr. 18 i tredje Klasse).
12. Holger Kietz (prakt. Læge K. i Varde).
13. Hans D. C. Boeck (Inspektør B. i Holbæk).
- 14*. Elimar C. Egede (Forpagter E. i Vordingborg), f. 30. Marts 1867.
- 15*. Christian V. A. B. Bergh (Overlærer B. i Thors-havn, Færøerne), f. 22. Januar 1867.

I Klasse.

1. Otto C. Krogh (Gaardejer K. i Sneslev).
2. Kai Chr. M. C. N. Brockdorff (afd. Dyrlæge B.).

3. Frederik J. H. Olsen (afd. Professor, Rektor O.).
- 4*. Jens Christian Jørgensen (Broder til Nr. 2 i femte Klasse), f. 10. December 1867.
5. Christian A. J. Mogensen (Godsforvalter M. paa Lilliendal ved Præstø).
6. Emil H. Schebye (Landinspektør S. i Maribo).
7. Rose D. F. Fugl (Kapitain i Søetaten F.).
8. C. Theodor H. Borries (Kjøbmand B. i Helsingør).
9. Otto A. H. Moltke (Oberst i Artilleriet M., R. af Db.).
10. Georg A. Lange (Docent L., R. af Db.).
11. J. Frederik Fabricius (Broder til Nr. 8 i fjerde Klasse).
12. A. Emil Qvistgaard (afd. Boghandler Q.).
13. Johan C. Sander (Kjøbmand S., R. af Db., i Næstved).
- 14*. Axel Garde Jørgensen (Broder til Nr. 11 i fjerde Klasse), f. 16. Juli 1869.
15. Charles F. E. v. Meyeren (Lieutenant, Telegrafsekretær v. M. i Kjøbenhavn).
- [16]. Axel V. Hallager (Broder til Nr. 14 i fjerde Klasse).
17. Francisco H. Langgaard (Apotheker L. i Brasilien).
- [18]. Einar Forchhammer (Broder til Nr. 4 i tredje Klasse).
19. Knud F. Hoffman (Organist H. paa Herlufsholm).
- 20*. V. Carl Vallø (afd. Overretssagfører V.), f. 24. April 1869.
21. Vilhelm F. J. S. Dahl (Grosserer D. i Kjøbenhavn).

22. Sophus N. Stub (Stationsforstander S. i Næstved).
 23*. Vilhelm M. C. Oxenbøll (Borgmester O., R. af
 Db., i Stubbekjøbing), f. 16. Juni 1869.

Forberedelsesklassen.

- 1*. Carl Fox Maule (afd. Proprietær F. M.), f. 28.
 Januar 1870.
 2*. J. H. Christian Becker (Læge B. i Nakskov),
 f. 5. Juli 1869.
 3*. Henrik E. Fensmark (Byfoged og Sysselmand
 F. i Isafjord), f. 3. Oktober 1869.
 4*. Olaf E. Hansen (Skovrider H., Næsbyholm), f.
 24. August 1869.
 5*. Thomas M. Thomsen (Prokurator T. i Næstved),
 f. 14. Juli 1870.
 6*. Mathias K. Levin (Broder til Nr. 12 i tredie
 Klasse), f. 15. August 1867.
 7*. J. Christian M. Thomsen (Manufakturhandler
 T. i Kjøbenhavn), f. 31. Juli 1870.
 8. Einar Tutein (Broder til Nr. 9 i fjerde Klasse).
 9*. Marius P. V. Gad (Sognepræst G. i Aasted), f.
 9. Oktober 1868.
 10*. Axel S. Dahl (Broder til Nr. 21 i første Klasse),
 f. 13. Novbr. 1869.
 [11*]. Johannes Forchhammer (Broder til Nr. 4 i
 tredie og Nr. 18 i første Klasse), f. 23. Novbr.
 1869.
 12*. Markus H. Rosenkrantz (afd. Baron R.), f. 5.
 Marts 1869.

- [13*]. Gunnar Hoff (Adjunkt H. paa Herlufsholm), f. 11. April 1868.
- 14*. Frants C. Jessen (Ritmester, Branddirektør v. J., R. af Db., Horsens), f. 18. April 1870.
- 15*. V. Emil Juhl (Kjøbmand J. i Horsens), f. 28. Juli 1868.
- 16*. George Douglas Helland (Konsul H. i Hongkong), f. 25. Aug. 1869.
- 17*. Victor H. Hørup (afd. Læge H.), f. 9. Marts 1868.
- 18*. J. V. Godske Salicath (Borgmester S., R. af Db., i Næstved), f. 12. Jan. 1869.
-

Det aarlige Kontingent for en Discipel paa Herlufsholm er 480 Kroner som Vederlag for Undervisning, Bolig, Kost, Vask, Belysning og Brændsel, i Sygdomstilfælde Lægehjælp og Medicin.

Nye Disciple optages ikke i Skoleaarets Løb. **Anmeldelser om Aspiranter** til de Pladser, der blive ledige ved Slutningen af Skoleaaret, indsendes til Stiftelsens Forstander, Hs. Excell. Gehejmeraad Hall, inden Udgangen af Maj Maaned; foruden Drenge's fulde Navn og Fødselsdatum maa deri opgives, hvad han har læst, og hvilken Klasse han forberedes til. Kommer han fra en anden Skole, maa Vidnesbyrd fra denne medfølge. Hvert Aars Oktober Maaned udgiver Skolen en Undervisningsplan for de lavere Klasser, der erholdes hos Skolens Rektor.

Der tørde være Anledning til at gjøre Forældre og Værger opmærksomme paa, at Udmeldelser altid maa tilstilles Rektor inden Udgangen af den Maaned, hvori Disciplen skal forlade Skolen; for enhver Discipel, der ikke er udmeldt inden den Iste i en Maaned, maa denne Maanedes Kontingent betales. Udmeldelser i Juleferien bør altsaa tilstilles Rektor inden December Maanedes Udgang og i Sommerferien inden Juli Maanedes Udgang.

Skolen og Opdragelsesanstalten.

Herlufsholms Skole er ingen Realskole; naar en Discipel ikke er bestemt til at studere, er hans Plads ikke her. For dog at komme de Forældre imøde, som ikke ønske at skifte Skole for en ganske kort Tid, men ville afslutte Disciplens Skolegang med Konfirmationen, er der indrettet et Realkursus i anden Klasse, saaledes at der i Latintimerne gives Undervisning i Dansk, Tydsk, Regning, Skrivning og Tegning; men Skolen paatager sig ikke at føre denne Undervisning ud over den ene Klasses — anden Realklasses — Grændser. — I Aar har denne Undervisning ikke været benyttet.

Undervisningen er forøvrigt beregnet paa fuldstændig Gjennemførelse af begge de ved Lov af 1ste April 1871 fastsatte Retninger for den lærde Skole, den mathematisk-naturvidenskabelige og den sproglig-historiske. Skolen bestaar saaledes foruden Forberedelsesklassen af 6 etaarige Klasser (I—VI). Af de

10 Dimittender have de 2, af V Klasse 5, af IV Klasse 4 og af III Klasse, hvor Adskillelsen indtræder, 2 Disciple valgt den mathematisk-naturvidenskabelige Retning.

Hebraisk have i Aar to (en) Disciple af 5te Klasse læst.

Med to Disciple af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, en af VI og en af V Klasse, har jeg i dette Skoleaar ligesom i forrige læst **Latin** (jfr. S. 11).

Gymnastik, Svømning og Skydning er øvet paa sædvanlig Maade. Den 15de Oktober 1880 inspicerede Gymnastikinspektøren, Kmh. Oberst Wegener, Undervisningen.

Elevantallet paa **Snitteskolen** har i Skoleaaret 1880—81 været: 40 i Oktober, 39 i November, 42 i December, 34 i Januar, 30 i Februar, 24 i Marts. De fire Fripladser have været tildelte Disciplene A. Rasmussen, J. Jensen, C. Lunding og O. Krogh. Undervisningen i Snedkerarbejde er bleven benyttet af 7 Disciple.

I indeværende Skoleaar have Fagene været fordelte paa følgende Maade:

	Ugentlig.
Rektor Forchhammer Latin i VI, Græsk	
i V Klasse, 1 ugentlig Time med Mathe-	
matikerne i VI og V Kl.	15 Timer

	Ugentlig.
Overl., Inspekt. Leth Dansk i III, II og I	8 Timer
Overl. Kielsen Græsk i VI, Latin i III og II	21 —
Overl. Neergaard Hebraisk i V, Natur- historie og Geografi i IV—I samt Fbkl.	21 —
Adj. Mossin Matematik i III og II, Na- turlære i VI S og V S, Historie i IV, III og II.	22 —
Adj. Hoff Dansk, Engelsk og Oldnordisk i VI og V, Dansk i IV, Tydsk i IV og III, Historie i I og Fbkl.	22 —
Adj. Hasselager Historie i VI og V, Græsk i IV og III, Latin i I	23 —
Adj. Petersen Naturlære i VI M, V M, og Chemi i IV, Matematik i VI M, V M, IV og I, geometrisk Tegning i VI M, V M og III	30 —
Adj. Markman Fransk i IV og II samt (med Assistenten) Gymnastik m. m. i alle Klasser	23 —
Adj. Skeby Fransk i VI, V, III, I og Fbkl., Naturlære i IV og III	25 —
Adj. Jensen Religion i III—I og Fbkl., Dansk og Regning i Fbkl.	16 —
Adj. Bruun Latin i V og IV, Tydsk i II, I og Fbkl.	24 —
Tegnel. Bertelsen Skrivning og Tegning i II—I og Fbkl.	10 —
Organ. Hoffman Sang i hele Skolen . .	4 —

I Sangundervisningen deltage alle de Disciple, der have Stemme, stemmevis en Time om Ugen; Løverdag Eftermiddag Kl. 5—6 holdes Fællessang.

I særskilte Timer (20 om Ugen) giver Skolens Musiklærer, Organist Hoffman, Undervisning i Instrumentalmusik til de Disciple, der ytre Lyst og Anlæg i denne Retning og tidligere have modtaget Undervisning deri (jfr. S. 21—24).

Fagenes ugentlige Timetal i de forskjellige Klasser ses af følgende Tabel:

	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Fbkl.
Dansk (Oldnordisk) . .	4 (1)	4 (1)	2 (1)	2 (1)	2	3	4
Latin	8	8	8	7	8	6	—
Græsk	6	6	5	5	—	—	—
Fransk	(1)2(2)	4 (1)	2	3	3	4	5
Tydsk	—	—	2	2	2	2	4
Engelsk	2	2	—	—	—	—	—
Religion og Bibelhist.	1	1	—	2	2	2	2
Historie	4	3	2	2	2	2	2
Geografi	—	—	2	1	2	2	2
Mathematik og Regning	(8)	(8)	5	5	5	4	4
Naturlære	3 (5)	3 (5)	(4)	(2)	—	—	—
Naturhistorie	—	—	2	2	2	2	2
Skrivning	—	—	—	—	1	2	3
Tegning	(2)	(2)	—	(2)	1	1	2
Sang	2	2	2	2	2	2	2
Gymnastik osv.	3	3	3	3	3	3	3
Sum	36.	36.	35.	36.	35.	35.	35.
(Hebraisk)		2)					

VI og V og de af IV, der have deltaget i Religionsundervisningen, have været forenede i samme Time hos Pastor Munck, VI M og V M i de 5 Naturlæretimer og 4 Matematiktimer, en Fransktimer samt Dansk-timen Hele VI og

V have været forenede i 1 Dansktime samt i Gymnastiktimerne; Timerne i geom. Tegning have været fælles for VI, V og III.

Oversigt

over Skolens Arbejde fra 15de August 1880 til Juli 1881.

Dansk (Svensk; Oldnordisk).

VI Kl. Den danske Literaturhistorie fra Begyndelsen til Holberg. Særtimen benyttet dels til at gennemgaa Literaturhistorien fra 1825 til Nutiden, dels til Foredrag af Disciplene. 15 Stile.

Oldnordisk. Wimmers Læsebog forfra til S. 107. Sammes Formlære.

V Kl. I den ene ugentlige Time dansk Literaturhist. fælles med VI Klasse. 16 Stile. — Svensk efter Hammerichs Læsestykker, desuden Frithiofs Saga og noget af Runeberg.

Oldnordisk. Wimmers Læsebog S. 1—35. Sammes Formlære.

IV Kl. Der er givet en Oversigt over Literaturhistorien indtil 1800; navnlig er der dvælet ved Kæmpeviserne og den Betydning, de have havt for Literaturen lige indtil vore Dage. Fremsigelse af udenad lærte Digte, hvortil literærhistoriske Oplysninger ere knyttede, samt Oplæsning af Disciplene (3 af Holbergs Komedier ere læste med fordelte Roller).

Klassen har skrevet 2 Stile om Maanedene. Den ugentlige Særtime med den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling er benyttet dels til Oplæsning af Odysseen og Iliaden, en hel og et Brudstykke af en græsk Tragedie, dels til ved Billedværker og Fortælling at gjøre Disciplene fortrolige med Oldtidens Liv og Konst.

- III Kl. Den nordiske Mythologi er gennemgaaet, dels ved Oplæsning, dels ved Fortælling. Oplæst for Klassen: den største Del af Nordens Guder. Oplæst for Klassen: Erik og Abel og Palnatoke. Fortalt Evalds og Vessels Levnet. Klassen har skrevet 26 Stile.
- II Kl. Den ene ugentlige Time har været anvendt til Stil; Klassen har skrevet 32 Stile, mest af beskrivende og fortællende Indhold, enkelte Gange Oversættelser fra Tydsk og Fransk; den anden Time er brugt til prosaisk og poetisk Læsning, samt til Indøvelse af Grammatiken, Retskrivningen og Skilletegnesnes rette Brug.
- I Kl. Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog, 6te Afdeling, er benyttet til Oplæsning og Analyse; Bojesens Sproglære til § 57 er læst og repeteret, og en Del Digte ere lærte udenad. Koralæsning er jevnlig benyttet. Klassen har skrevet 46 Stile, de fleste have været Diktatstile; desuden lette Oversættelser fra Tydsk og Gjenfortællinger.

Fbkl. Agerskov, Nørregaards og Strøms danske Læsebog, 3die Afdeling, er benyttet til Op-læsning, Gjenfortælling og Analyse. Det vigtigste af Schneekloths danske Sproglære indtil Side 69. Kjendskabet til den enkelte Sætning er indøvet paa Klassen. Nogle Digte ere lærte udenad efter Læsebogen. I Almindelighed ere 2 Stile om Ugen, dels efter Diktat, dels Gjengivelser af Smaafortællinger, skrevne paa Klassen.

Latin.

VI Kl. Dimittenderne opgive: Ciceros Cato major og Lælius, Senecas De constantia sapientis. Ciceros anden og fjerde catilinariske Tale, pro Dejotaro og pro Ligario, Livius' 33te Bog, Tacitus' Annaler S. 126—ud i Bricka's og Thomsens Udvalg, tredie Bog af Horats' Oder, Brevene med ars poetica undtagen anden Bogs første Brev, Virg. Æneide 3die og 4de Bog, Plautus' Aulularia. Kursorisk er i Aarets Løb læst Livius' 35te Bog og Sallusts Catilina.

Gjennemgaaet Tempus- og Moduslæren i Madvigs Grammatik, Tregders Literaturhistorie og Afsnit af Bojesens Antiquiteter skrevet en Version om Ugen.

V Kl. Ciceros Cato major, Ciceros Taler pro Dejotaro og pro Milone, Livius' 29de Bog, Virgils Æneide 2den og 3die Bog, Udvalg af Horats'

Oder 1ste Bog, og, cursorisk, 1ste og 6te Bog af Cæsars galliske Krig samt 4de Bog af Ciceros verrinske Taler. Efter Madvigs Sproglære Formlæren og Kasuslæren. 1 Version om Ugen, skreven paa Klassen.

IV Kl. Ciceros Taler mod Catilina, Cæsars galliske Krig 2den Bog, Livius' 21de Bog, Kap. 1—30, og c. 800 Vers af Ovids Metamorphoser efter Blochs Udvalg (Ocyrhoë, Battus, Cadmus, Actæon, Pentheus, Ino og Athamas, Cadmus' Forvandling samt Pyramus og Thisbe). Madvigs forkortede Sproglære repeteret. En Stil ugentlig paa Klassen, hyppig mundtlige Øvelser efter Iversens Stiløvelser.

III Kl. 5te Bog af Cæsars galliske Krig og Ciceros Tale for S. Roscius K. 1—13. Madvigs forkortede Sproglære, Bøjningslæren og det vigtigste af Tempus- og Moduslæren. 50 Stile, alle skrevne paa Klassen.

II Kl. 2den Bog og Kap. 26—33 af 5te Bog af Cæsars galliske Krig. Madvigs lat. Grammatik, Formlæren og det vigtigste af Kasuslæren. 42 Stile, skrevne paa Klassen.

I Kl. Forchhammers Læsebog til den 10de Fabel og det Tilsvarende af Bøjningslæren efter Madvigs Sproglære. 1 Stil om Ugen, skreven paa Klassen.

Græsk.

VI Kl. Dimittenderne opgive: Odysseens 3die og

4de og Iliadens 1ste, 6te og 9de Bog, af Tregders Anthologi 300 Vers, Herodots 6te Bog Kap. 121—40 og 8de Bog Kap. 40—144, Bergs Udvalg af Thukydid S. 2—17 og 61—80 med Forbigaaelse af Talerne, Platons Sokrates' Apologi og Kriton, Thriges Udvalg af Platon S. 1—10, 27—31 og 52—55, Lysias' Taler mod Philon og Diogeiton og Demosthenes' om Freden.

- V Kl. Odysseens 9de til 12te Bog og, kursorisk, Iliadens 16de, Bergs Udvalg af Thukydid S. 86—111 med Forbigaaelse af de længere Taler, Bergs Udvalg af Herodot S. 19—65 og, kursorisk, 2den Bog af Xenophons Anabasis. Benyttet Bergs Formlære og Madvigs Syntax. Læst Tregders Mythologi.

Den ugentlige Time med Mathematikerne af VI og V Klasse benyttet til græsk Mythologi og Oplæsning af græske Digterværker i dansk Oversættelse.

- IV Kl. Xenophons Anabasis 2den Bog. Homers Odyssee 7de Bog og 8de Bog til V. 265. De 3 første Kapitler af Tregders Mythologi. Bergs Formlære.
- III Kl. Bergs lille Forskole til Læsning af Græsk og de tilsvarende Afsnit af Bergs Formlære. Xenophons Anabasis 3die Bogs 1ste Kapitel § 1—15.

Fransk.

- VI Kl. Baruël og Michelsen, Franske Prosastykker

(114 S.). Kursorisk: 450 S. Matematikerne have foruden Øvelser i Oversættelse fra Dansk til Fransk tillige gennemgaaet extempore Molière, *Le Tartuffe* og *Le médecin malgré lui* samt sammen med Matematikerne af V Kl. Scribe et Legouvé, *Les contes de la reine de Navarre*. Garrigues' Sproglære med en Del Forbigaaelser. J. Pio, Franske Ord til Udenadslæren. De Sproglige have skrevet 2 Stile om Ugen.

- V Kl. Baruël og Michelsen, Franske Prosastykker, 180 S. Kursorisk: 450 S. Garrigues' Sproglære med en Del Forbigaaelser. J. Pio, Franske Ord til Udenadslæren. 1 Stil om Ugen.
- IV Kl. Af Sicks Læsebog for de højere Klasser omtr. 60 Sider; kursorisk er læst: Tre franske Noveller udg. af C. Michelsen samt Étienne, *La jeune femme colère* og Scribe, *Les premières amours*. Garrigues' Sproglære, Formlæren.
- III Kl. Af Pios franske Læsebog for Mellemklasserne er læst 73 Sider. Baruël og Trier, Udvalgte Stykker, 30 Sider. Mme Pressensé, *Rosa*, 300 S. kursorisk. Garrigues' Formlære. 1 Stil om Ugen; Sicks Materialier, 17 Stykker.
- II Kl. Af Pios Læsebog for Mellemklasserne er læst 70 Sider. Garrigues' Formlære. 33 Stile. Sicks Materialier I, 13 Stykker.
- I Kl. Af Pios Lærebog for Begyndere er læst 34 Sider. Læsebog for Mellemklasserne 40 S.

Formlærens Skema efter Garrigues. En Stil om Ugen samt 15 Stykker af Michelsens Stiløvelser. Nogle Vers udenad.

Fbkl. Af Pios Lærebog for Begyndere er læst 60 Sider med tilsvarende Formlære. En Stil om Ugen.

Tydsck.

- IV Kl. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 79—158, 192—205, 226—30; af den poetiske Del 20 større og mindre Digte. Extemporallæsning, især i den sidste Maaned. Simonsens Syntax. Maanedlig opgivet c. 100 Sider Udenomslæsning.
- III Kl. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 36—54, 62—79, 192—218, 226—230; af den poetiske Del 16 større og mindre Digte, hvoraf 7 udenad; af og til Extemporal-læsning; desuden har hver Discipel maanedlig læst 30 Sider efter frit Valg. Hele Ankjærs Formlære repeteret.
- II Kl. Kapers Læsebog for Mellemlasserne S. 98—100, 102—110, 112—135, 142—161, 179—185, 193—94, Jürs og Rungs Materialier: Stykkerne 2—86, 87—92 med Forbigaaelse af adskilligt. Repeteret hele Ankjærs Formlære.
- I Kl. Kapers Læsebog for Mellemlasserne S. 33—35, 37—48, 56—64, 69—71, 79—98. Jürs og Rungs Materialier: Stykkerne 55, 57—65, 67, 74 og 80 med Forbigaaelse af en Del

Sætninger; 12 Stile efter samme Bog. Grammatik efter Ankjærs Formlære.

- Fbkl. Listovs Elementarbog S. 66—98. Kapers Læsebog for Mellemklasserne S. 1—10, 15—21, 29—33. Jürs og Rungs Materialier: Stykkerne 22—28, 31—42, 48, 51—53 med Forbigaaelse af en Del Sætninger som mundtlig Stil; i Gjennemsnit 2 skriftlige Stile om Maaneden. Det vigtigste af Ankjærs Formlære.

Engelsk.

- VI Kl. Der opgives: Listovs Engl. Reader S. 21—95; af Løkkes Engelsk Læsebog for Mellemklasserne S. 146—238.
- V Kl. Listov, The English Reader S. 1—62; 30 af de danske Stykker. Rosings Grammatik.

Hebraisk.

- V Kl. Genesis Kap. 1—12 ere oplæste, oversatte og analyserede. Af Whittes Grammatik: det vigtigste af Formlæren.

Religion.

- VI, V (og IV) Kl. Romerbrevet 1—8 Kapitel gennemgaaet. Kirkens Historie i Middelalderen første Halvdel ved udførlige Skildringer af Gregor den Store, Kolumban, Bonifacius, Ansgar og Gregor VII.
- III Kl. Balslevs Katekismus. Assens' mindre Lærebog i den bibelske Historie. Nogle Psalmer.
- II Kl. Assens' mindre Lærebog i den bibelske Hi-

storie S. 127—77 (Bogen ud). Af Balslevs Katekismus: Anden og tredie Trosartikel, Faderovor, Daabens Sakrament. Nogle Psalmer.

I Kl. Balslevs Katekismus: De ti Bud og den første Trosartikel. Assens' mindre Lærebog i den bibelske Historie S. 83—131. Nogle Psalmer.

Fbkl. Assens' mindre Bibellhistorie S. 1—82. Luthers Katekismus. Nogle Psalmer.

Historie.

VI Kl. Dimittenderne opgve: Verdenshistorien og Nordens Historie efter Thriges og Blochs Lærebog.

V Kl. Thriges mindre Lærebog i den gamle Historie. Blochs Middelalderens Historie S. 1—98.

IV Kl. Efter Blochs Lærebog i Historie til Brug for Realskoler: Den nyere Historie S. 139—229, samt Repetition af Nordens Historie.

III Kl. Efter Blochs Lærebog: Den nyere Historie S. 1—139.

II Kl. Blochs Middelalderens Historie S. 95—223 (Bogen ud).

I Kl. Blochs Oldtidens Historie S. 1—94.

Fbkl. Kofods fragmentariske Historie fra Folkevandringen indtil den franske Revolution (med Forbigaaelse af Stykkerne af Danmarks Historie).

Geografi.

IV Kl. Erslevs Lærebog i den almindelige Geografi (Nr. 2).

- III Kl. Samme Lærebog: Havets og Landets Forde-
ling, Afrika, Amerika, Australien og alminde-
lige Betragtninger.
- II Kl. Samme Lærebog: Frankrig, de britiske Øer,
Sydeuropa og Asien.
- I Kl. Samme Lærebog: forfra indtil Frankrig.
- Fbkl. Samme Lærebog: forfra til Østeuropa.

Mathematik og Regning.

- VI Kl. Den math.-naturv. Afd. Dimittenderne opgive:
Julius Petersens Arithmetik og Algebra, Geo-
metri, Trigonometri, analytisk Geometri og
Stereometri.
- V Kl. Julius Petersens Arithmetik og Algebra og
Trigonometri samt analytisk Geometri til
Elipsen. Fire Hjemmeopgaver om Ugen.
- IV Kl. Steens Algebra: Brudne Exponenter, Loga-
rithmer, exponentielle Ligninger og Rent-
regning, samt Repetition af Proportioner,
Potens, Rod, Decimalbrøk og Ligninger.
Petersens Geometri fra Arealer indtil Enden.
Hele Bogen er repeteret. Skriftlige Øvelser
paa Klassen, men ikke hjemme.

Til mundtlig Examen opgives: Steens Algebra
fra Rod indtil Enden og Petersens Geometri.

- III Kl. Efter Steens Algebra Ligningers Opløsning
og Anvendelse samt Repetition af Rod. Julius
Petersens Geometri 75—79, 80—87 og fra
Opgave 64 til § 116. Mange skriftlige Øvel-
ser paa Klassen og hjemme.

- II Kl. Efter Steens Algebra forfra til S. 35 og mundtlig Kvadratrodsuddragning af Tal. Julius Petersens Plangeometri forfra til § 80 med Forbigaaelse af de §§, der handle om regulære Polygoner. Mange skriftlige Øvelser paa Klassen og hjemme.
- I Kl. Steens Elementær Arithmetik med Undtagelse af Proportioner, samt Ligninger af første Grad. Øvelser i Regning med Bogstaver og Tal.
- Fbkl. Bokkenheusers Regnebog for Mellemlklasserne er benyttet til Indøvelse af Brøkgregning og Reguladetri i hele og brudne Tal. Af og til Hovedregning.

Naturlære.

- VI Kl. Den sproglige Afdeling: Dimittenderne opgive: Schmidts Physik, undtagen Lyslæren, og Jørgensens Astronomi med flere Forbigaaelser og Tilføjelser.

Den math.-naturv. Afd.: Dimittenderne opgive: Den mekaniske Physik efter Ørsted, Optiken og den kemiske Physik samt Meteorologien efter Müllers „Grundriss der Physik“. Af Lysets Interferens er der dog kun medtaget ganske lidt. Jørgensens Astronomi.

- V Kl. Den sproglige Afdeling: Schmidts Physik S. 1—177. Jørgensens Astronomi indtil Sol-systemet.

Den math.-naturv. Afd.: Ørsteds mekaniske Physik og Optiken efter Müllers Grundriss.

- IV Kl. Efter Schmidts Naturlære §§ 1—31, 127—84.
Dog ere de vanskeligste Ting forbigaaede.
Jespersens Chemi.
- III Kl. Efter Schmidts Naturlære §§ 32—82, 93—112
med enkelte Forbigaaelser.

Geometrisk Tegning.

- VI Kl. Planer, givne ved deres Spor. Skæring mellem Legemer og vilkaarlige Planer.
- V Kl. Projektioner af de simpleste Legemer samt deres Skæring med Planer, vinkelrette paa en af Projektionsplanerne.
- III Kl. Der er indøvet de simpleste geom. Konstruktioner, regulære Polygoner, Ovaler og Spiraler.

Naturhistorie.

- IV Kl. Lützens Lærebog i Zoologien Nr. 2. — Vaupeles Botanik.
- III Kl. Samme Lærebøger: fra Edderkopperne Bogen ud; de enkimbladede, nøgenfrøede og blomsterløse Planter, desuden Læren om Plantens S sammensætning og Liv.
- II Kl. Samme Lærebøger: fra Benfiskene indtil Edderkopperne (Side 162—210); de tokimbladede Planter.
- I Kl. Samme Lærebøger: fra Krybdyrene indtil Benfiskene; desuden de almindelige fysiologiske Forhold hos Bendyrene; den botaniske Formlære.

Fbkl. Lützens Lærebog: Menneskets Benbygning, Pattedyrene og Fuglene med Forbigaaelse af de fysiologiske Forhold.

Stipendierne.

For Skoleaaret 1880—81 have

a. Stiftelsens Gratistpladser (fuldstændig Fri-tagelse for Kontingent) været tildelte Disciplene V. Øhlenschlæger, P. Larsen, F. Knudsen, G. Frisch, V. Wille, J. Jacobsen, M. Schamby, V. Boberg, J. Bayer, V. Halgreen, Chr. Lunding, Fr. Olsen og ekstraordinært Kn. Hoffman.

b. de Resenske Gratistpladser Chr. Blom og M. Friderichsen.

c. den Rønnenkampske Gratistplads (for en Slesviger) Fr. West.

d. Stiftelsens halve Gratistplads (det aarlige Kontingent 240 Kr.) V. Vilstrup, A. Petersen, C. Gyldenfeldt, J. Eschen, C. Saugman, H. Jastrau, C. Christensen, O. Rostrup, P. Ingerslev*), N. Claussen, P. G. Christensen, A. Mørck, D. Fabricius, O. Lange, A. Abrahamson, I. Nansen, A. Hansen, A. Rasmussen, C. Dragsted, F. Eschricht, G. Münster og V.

*) Efter hans Død tildeltes Uffe Carstens en halv Fri-plads fra 1ste April.

Holm samt extraord. S. Simesen, C. v. Meyeren, E. Møller, E. Schebye og G. Lange.

Ansøgninger om Gratistpladser for Disciple her i Skolen maa indgives til Stiftelsens Forstander inden hvert Aars 1ste August.

De to **Universitetsstipendier** paa 300 Kroner i 3 halvaarlige Portioner have iaar været tillagte Studenterne H. Pedersen og Chr. Jensen.

De to **Meyerske Examens-Præmier**, hver paa 60 Kroner, tilkjendtes for Aaret 1880 Disciplene P. Larsen og Fr. Knudsen*).

Det grevelig **Moltkeske Skolestipendium** for kgl. Embedsmænds Sønner, 4 Portioner paa 50 Kr. halvaarlig, uddeltes i Decembertermin 1880 til A. Poulsen, J. Eschen, J. Find og H. Forchhammer.

Det grevelig **Moltkeske Universitetsstipendium** for kgl. Embedsmænds Sønner (200 Kr. halvaarlig, delt i to eller tre Portioner) blev for Decembertermin 1880 og Junitermin 1881 tillagte Studenterne G. Giødesen (en større Portion) og H. Lind og Chr. Lange (hver en mindre Portion).

Rejsestipendiets Fond. Beløbet, 724 Kroner 16 Øre med paaløbende Renter, indestaar i Sparekassen for Nestved og Omegn.

*) Desuden tilkjendtes der efter Afgangsexamen „som en Anerkjendelse af den fortrinlige Examen“ Chr. Bærentsen og H. Pedersen hver en extraordinær Bogpræmie paa 100 Kroner samt efter Hovedexamen Disciplene M. Schamby, H. Jacobæus, Chr. Sarauw, I. Nansen, O. Krogh og Fr. Olsen en mindre Bogpræmie.

Overlærer **Albert Leths Legat** har for Aaret 1881 været tillagt Stud. med. Chr. Riis.

Peter Elcon Rosenørns Legat (80 Kroner) har for Aaret 1880 været tildelt Discipel Chr. Blom.

De videnskabelige Samlinger.

I Skoleaaret 1880—81 har den **naturhistoriske Samling** erholdt følgende Tilvæxt:

Ved Kjøb:

- En Samling af vestindiske Plantefrø og Frugter.
- Euplectella aspergillum* fra Philippinerne.
- Madrepora, hvori *Pecten madreporarum*.
- Ophiodes (Pygopus) striatus* fra Brasilien.
- Salamandra maculosa* fra Østerrig.
- Anas clangula* ♂.
- Colymbus septentrionalis*, jun.
- Apteryx Owenii* fra Ny-Zeland.
- Mustela martes*.

Ved Gaver:

- Bradypus infuscatus* fra Brasilien af Discipel F. Langgaard.
- Holomitra pileus* fra Marschals-Øerne af Hr. Grosserer Bramson.
- Stylaster sanguineus* fra Marschals-Øerne af Hr. Grosserer Bramson.

En Samling af Blade til Oplysning af Bladets Form af Discipel O. Rostrup, righoldigere end hans Gave fra forrige Aar, samlet og behandlet med samme Flid og Omhu.

Til den **physiske Samling** er anskaffet et Foucaults Pendul.

Mønt- og Medaillesamlingen har i Aarets Løb faaet Gaver af Pastor Dons (en Del inden- og udenlandske Mønter), Skibslæge Mortensen (en spansk Piaster) og Justitsraadinde Hennings (fire Medailler). En enkelt Mønt er kjøbt.

Trykningen af **Bibliothekskatalogen** er saavidt fremskreden — 30 Ark ere rentrykte —, at der er Haab om, at Katalogen kan foreligge trykt ved Udgangen af Aaret 1881.

Bibliotheket er siden Juni Maaned f. A. forøget med følgende Bøger og literære Hjælpemidler; de med † mærkede ere tilsendte Skolen fra Ministeriet; * betegner Gaver fra Private.

Aarbøger for nord. Oldkyndighed og Historie. Forts. Kbh. 1880—81.

† Aarsberetninger fra det kgl. Geheime-Archiv. Forts. Kbh. 1880.

† Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek. Forts. Kbh. 1880.

About, E., *Le roman d'un brave homme*. Paris 1880.

Af S. Kierkegaards efterladte Papirer. Ved H. Gottsched 1849 1850. 1851—53 1854—55. Kbh. 1880—81. 4 Bd.

Archimedes, *Opera omnia cum commentariis Eutocii*. Rec., Latine uertit, notisque illustr. J. L. Heiberg. Uol. 1. Lips. 1880.

Autenrieth, G., *Wörterbuch zu den Homerischen Gedichten*. Lpz. 1873.

Balzac, H., *Oeuvres complètes*. Paris 1869—76. 24 Bd. Forf. Portr.

† Bang, B. L., *Iagttagelser og Studier over dødelig Embolie og Thrombose i Lungearterierne*. Kbh. 1880

Bjerknes, C. A., Niels Henrik Abel. En Skildring af hans Liv og videnskabelige Virksomhed. Følgeskr. til Nord. Tidsskr. utg. af Letterst. fören. Stockh. 1880.

† Bohr, C., *Studier over Mælk*. Kbh. 1880. 4. Tvl.

† Bremer, V., *Om det pathologiske Fund hos Døvstumme, særligt i Danmark*. Kbh. 1880.

Briefwechsel zwischen Leibnitz, Arnauld und dem Landgrafen Ernst. Herausg. von C. L. Grotefend. Hannover 1846.

Byron, G. N., *Don Juan*. Overs. paa dansk af H. Drachmann. 1. H. Kbh. 1880. Forts.

— , *Junker Harolds Pilgrimsfart*. Et romantisk Kvad. Overs. af A. Hansen. Kbh. 1880.

- Caesar Augustus, Index rerum a se gestarum s. Monumentum Ancyranum. Ex reliquiis Graecae interpretationis restit. J. Franzius; commentario perpetuo instrux. A. W. Zumptius. Berolini 1845. 4.
- Christ, W., Metrik der Griechen und Römer. 2. Aufl. Lpz. 1879.
- Clausen, H. N., Fædrelandske Forhold og Anliggender. Mindre Arbejder. Udg. af Joh. Clausen. 1. H. Kbh. 1880. Forts.
- Clemmensen, A. L., og J. B. Løffler, Sjællands Stifts Landsbykirker. Opmaalte og beskrevne. Kbh. 1881. Fol. Fig. Tvl.
- Conze, A., C. Humann, m. fl., Die Ergebnisse der Ausgrabungen zu Pergamon. Vorläufiger Bericht. Berlin 1880. 4 Fig. Tvl.
- Dahlerup, V., Ågrip af Norges Konunga sögum. Diplomatar. Udgave. Kbh. 1880.
- † Danmarks Statistik. Statistisk Tabelværk 4. R. Ltr. C. Nr. 2. Kbh. 1879 4.
- † — 4 R. Ltr. D. Nr. 2. Sst. 1879. 4.
- † — Sammendrag af statistiske Oplysninger. Nr. 8. Sst. 1880.
- Dansk Kirketidende. Forts. Kbh. 1880—81.
- Delbrück, B., Einleitung in das Sprachstudium. Lpz. 1880.
- Deltour, F., De l'enseignement secondaire classique en Allemagne et en France. Paris 1880.
- Det danske geografiske Selskabs Skrifter. Forts. Kbh. 1880—81. 4.
- Deutsche Rundschau. Forts. Berlin 1880—81.
- Diodoros, Graabroderen. En Fortælling i 16 Sange. Kbh. 1880.
- Erex saga, efter handskr. utg. af G. Cederschiöld. Köpenh. 1880.
- † Erslev, K, Konge og Lensmand i det 16. Aarh. Kbh. 1880.
- Euripides, Fabulae superstites et perditarum fragmenta. Ex recens. G. Dindorfii. Lips. 1869. 4.
- Folkevennen. Forts. Christian. 1880—81.
- * Forchhammer, J., Latinsk Læsebog for de første Begyndere. 5. Opl. Kbh. 1875.
- * — , Latinske Stiløvelser nærmest for Latinskolernes anden Klasse. Kbh. 1874.
- * — , Latinske Stiløvelser nærmest for Latinskolernes anden og tredje Klasse. 2. Udg. Kbh. 1880.
- Fra alle Lande. Forts. Kbh. 1880—81.
- Fædrelandet. Red. af C. Ploug. Forts. Kbh. 1880—81. Fol.
- Graae, Th., Grundtvig paa Langeland. Kbh. 1880.
- Grammatici Latini. Ex rec. H. Keilii. 5—7. Bd. Lips. 1867—1880
- Grundtvig, N. F. S., Poetiske Skrifter. Udg. af S. Grundtvig. 1—2. D. Kbh. 1880.

- Grundtvig, S., Dansk Haandordbog. 2. Udg. Kbh. 1880.
- Hamann, J. G., Schriften. Herausgeg. von F. Roth. Berlin 1821—43. 9 Bd.
- Heegaard, S., Om Opdragelse. Kbh. 1880.
- Hildebrand, H., Sveriges medeltid. 1 D. Stockh. 1879. Fig.
- Hindholm. Af Chr. Nielsen. Forts. Næstved 1880—81.
- Historisk Archiv. Forts. Kbh. 1880—81.
- Homér, Ilias. Erkl. von K. F. Ameis. 3. Aufl. besorgt von C. Hentze. 1. Bd. 1. H. Lpz. 1877. Forts.
- Hoskiær, V., Rejse i China, Japan og Indien. Kbh. 1880. Tvl.
- Hugo, V., Oeuvres complètes. Bd. 1—3, 9, 12—13, 15, 17—21, 31. Paris 1880—81.
- † Indbydelsesskrifter til off. Examinere i danske Skoler. 1880.
- † — til off. Examinere i norske og svenske Skoler. 1879—80.
- [Irving, W.], A history of New York, by Diderich Knickerbocker. London 1820.
- Isokrates, Ausgew. Reden, Panegyricus u Areopagiticus, erkl. von R. Rauchenstein. Lpz. 1849.
- Jahn, J. H. F., De danske Auxiliærtropper. Kbh. 1840—41. 2 D. i 1 Bd. Tvl.
- Jahrbücher für Philologie und Pädagogik. 1—14 Bd. Lpz. 1826—30.
- Jahrbücher für klassische Philologie Forts. Lpz. 1880—81.
- Jørgensen, A. D., Georg Zoëga. Kbh. 1881.
- Kinch, J., Ribe Bys Historie og Beskrivelse fra Reformationen indtil Enevoldsmagtens Indførelse. 1. H. Odder 1880. Tvl.
- Klein, H. J., Anleitung zur Durchmusterung des Himmels. Braunsch. 1880. Fig. Tvl.
- Knudsen, K., Unorsk og norsk. Kristian. 1881. Sluttet.
- Kgl. dansk Hof- og Statskalender for Aaret 1881. Udg. af J. P. Trap. Kbh. 1881.
- * Kraft, C., Om Hovedprinciperne i den formueretlige Anordning. Kbh. 1881.
- † Krebs, C., Om fremmede Legemer i Øjet. Kbh. 1880.
- Larsen, A., Kunsten ved Øvelse i Hjemmet at blive en god Rifleskytte. Kristian. 1880. Fig. Tvl.
- Legouvé, E., Nos filles et nos fils. Paris [1880].
- Letters and journals of Byron: with notices of his life, by Th. Moore. Paris 1833. 2 Bd.
- * Listov, A., Fra Luthers Vennekreds. Historiske Tidsbilleder. Kbh. 1880.
- * — , Martin Luthers Levnet. Kbh. 1880. Portr. af Luther.
- Littré, É., Études et glanures, pour faire suite à l'histoire de la langue française. Paris 1880.
- Lockyer, J. N., Die Beobachtung der Sterne sonst und jetzt. Uebers. von G. Siebert. Braunsch. 1880. Fig.
- , Studien zur Spectralanalyse. Lpz. 1879. Fig. Tvl.

- Lukianos fra Samosata, Udvalgte Skrifter. I Overs. og ledsag. af en Levnedbeskrivelse ved M. Gertz. Kbh. 1881.
- Lund, J., Dansk-engelsk Ordbog i Udtog. Odense 1880.
- Lund, T., Danmarks og Norges Historie i Slutn. af det 16. Aarh. I. Indre Historie. 2.—3. Bog. Kbh. 1880.
- Madvig, J. N., Den romerske Stats Forfatning og Forvaltning. 1. Bd. Kbh. 1881.
- * Markman, C., Ariel. Komædie paa rimede Vers i tre Akter. Kbh. 1881.
- Metternich, Monuments, documents et écrits divers, laissés. Publiés par R. de Metternich. 3—4. Bd. Paris 1881.
- † Meyer, L., Uterinsygdommene som Sterilitetsårsag. Kbh. 1880.
- Molière, J. B. P., Oeuvres. Nouv. éd. Par E. Despois et A. Regnier. 1—5. Bd. Paris 1873—80.
- † Müller, S., Dyreornamentiken i Norden. Kbh. 1880. Fig. Tvl.
- † Møller, O. L., Gastrotomien. Kbh. 1880.
- Nell, A. M., Der Planetenlauf, eine graphische Darstellung. Braunschw. 1858.
- , Atlas zum Planetenlauf. Enth. 5 Tafeln in Stahlstich. Braunschw. 1858. Fol.
- Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik. Forts. Lpz. 1880—81.
- Nielsen, O., Kjøbenhavn i Aarene 1536—1660. 1. D. 1. H. Kbh. 1880. Fig.
- , Kjøbenhavns Diplomatarium. 5. Bd. 1. II. Kbh. 1881.
- Ny kirkehistoriske Samlinger. Forts. Kbh. 1880—81.
- Om K. M. Rahbeks Brevveksling og hendes Correspondenter. Kbh. 1881.
- Pausanias, Descriptio arcis Athenarum. Ed. O. Jahn. Bonnae 1880. 4. Tvl.
- Peder Smed. Et dansk Rim fra Reformationstiden. Ved S. Grundtvig. Kbh. 1880.
- Personalhistorisk Tidsskrift. Udg. af Samf. for dansk-norsk Genealogi og Personalhist. Ved F. Krarup. 1. Bd. Kbh. 1880. Forts.
- Petermann, A., Geogr. Mittheilungen. Forts. Gotha 1880—81. 4.
- Postadressebog for Kongeriget Danmark. Udg. af F. C. Treschow. 2. Udg. Kbh. 1877.
- † Proschowsky, H., Statistiske og kliniske Bidrag til Charakterist. af Hjertesygdomme hos Soldater. Kbh. 1880.
- Reinhardt, C. E., Valdemar Atterdag og hans Kongegjæring. Kbh. 1880.
- Revue des deux mondes. Forts. Paris 1880—81.
- Romancero. Spanske Romancer, overs. ved A. Richter. Kbh. 1880.
- Rudin, W., Søren Kierkegaards person och författarskap. 1. Afd. Stockh. 1880.

- Samling af Love og Anordninger, ved C. Klein. Forts. Kbh. 1880—81.
- Samlinger til jydsk Historie og Topographie. Forts. Aalborg 1880—81.
- Scherer, W., Geschichte der deutschen Litteratur. 1. H. Berlin 1880.
- Schleicher, A., Compendium der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen. Weimar 1876.
- Schliemann, H., Ilios. Stadt und Land der Trojaner. Lpz. 1881. Fig. Tvl.
- * Schreiner, E., Latinsk Vocabularium, til Skolebrug. Christ. 1880.
- Schubert, G. H., Ansichten von der Nachtseite der Naturwissenschaft. Dresden 1808. Tvl.
- Stahr, A., Agrippina, die Mutter Nero's. 2. Aufl. Berlin 1880.
- , Römische Kaiserfrauen. 2. Aufl. Berlin 1880.
- Sundby, Th., Blaise Pascal. Kbh. 1877.
- † Sylow, H., Dommens materielle Retskraft. Kbh. 1880.
- Svenska folk-visor från forntiden, saml. och utg. af E. Gejer og A. Afzelius Stockh. 1814—16. 4 Bd.
- Taine, H., Voyage en Italie. 2. éd. Paris 1874. 2 Bd.
- The Letters of Charles Dickens. Ed. by M. Dickens and G. Hogarth. London 1880. 3 Bd.
- Thorsen, P. G., De danske Runemindesmærker, beskrevne og forklarede. 1. Afd. Runemindesmærkerne i Slesvig. Kbh. 1864. 2. Afd. Jyllands Runemindesmærker. Kbh. 1879—80. 3 Bd. Tvl.
- Thortsen, C. A., Efterladte Smaaskrifter. Kbh. 1880. Forf. Portr.
Tidsskrift, Botanisk.	Forts. Kbh. 1880—81.
—, for Matematik.	— — —
—, for Physik og Chemi.	— — —
—, for pop. Fremst. af Naturv.	— — —
—, Historisk.	— — —
—, Historisk.	— Christian. —
—, Nordisk, for Filologi.	— Kbh. —
—, Nyt, for udenl. theol. Lit.	— — —
—, Pedagogisk.	— Stockh. —
—, Theologisk.	— Kbh. —
—, Theologisk.	— Christian. —
- Trendelenburg, A., Erläuterungen zu den Elementen der aristotelischen Logik. Berlin 1842.
- Törngren, L. M., Fria lekar. Anvisning till skolans tjenst. Stockh. 1879.
- Vejviser for Kjøbenhavn og Frederiksberg for 1881. Udg. af T. Krack. Kbh. 1880.
- Vilhelm Marstrand, Breve og Uddrag af Breve. Saml. af [M. K.] Raffenberg. Kbh. 1880.
- Vinet, A., Études sur Blaise Pascal. 3. éd. Paris 1876.
- Vor Ungdom. Forts. Kbh. 1880—81.
- Warming, E., Den almindelige Botanik. En Lærebog, nærmest til Brug for Studerende og Lærere. Kbh. 1880. Fig.

- * Weisse, J. P., Lærebog i romerske Antikviteter. Kristian. 1880. Fig. Tvl.
- Wilkins, C., Samfundslegemets Grundlove. Et Grundrids af Sociologien. Kbh. 1881.
- Worsaae, J. J., Nordens Forhistorie. Efter samtidige Mindesmærker. Kbh. 1881.
- Æschylus et Sophocles, Tragoediae et fragmenta. Graece et Latine cum indicibus. Paris 1842.
- * Ørsted, Joh. C., Experimenta circa effectum conflictus electrici in acum magneticam. Hafn. 1820. 4.
- Østergaard, H., Om Skoleborde. Kbh. 1880. Tvl.
-
-

Skolens Examina

agtes iaar afholdte i følgende Orden.

Skriftlig Afgangsprøve.

Onsdag d. 15de Juni 8—12 Dansk Udarbejdelse (bekj. Stof); 4—8 Fransk Stil — Beregningsopgave. Torsdag d. 16de Juni 8—12 Version — Geometrisk Udarbejdelse; 4—8 Dansk Udarbejdelse (fri Opgave). Fredag d. 17de Juni 8—12 Projektionstegning; 4—8 Arithmetisk Udarbejdelse.

Fjerde Klasse, der faar sine Opgaver sendte fra Ministeriet: Onsdag d. 15de Juni 8—12 Dansk Udarbejdelse; 4—8 Geometrisk Udarbejdelse. Torsdag d. 16de Juni 8—12 Arithmetisk Udarbejdelse; 4—8 Latinsk Stil.

Mundtlig Afgangsprøve

(samt delvis Prøve for V og IV Klasse).

Mandag den 20de Juni.

Kl.

8 V Historie Hs.

Kl.

3 IV Fransk Mm.

Tirsdag den 21de Juni.

Kl.

3 V Fransk Sk.

Onsdag den 22de Juni.

Kl.		Kl.
8 Dim. Historie Hs.		4 IV a Latin Br.

Torsdag den 23de Juni.

Kl.		Kl.
8 Dim. Græsk Kl.		4 IV b Latin Br.
Dim. Mathematik Pt.		IV a Mathematik Pt.

Fredag den 24de Juni.

Kl.		Kl.
8 Dim. (spr.) Naturl. Ms.		4 Dim. Engelsk Hf.
IV a Tydsk Hf.		IV b Mathematik Pt.

Lørdag den 25de Juni.

Kl.		Kl.
8 Dim. (math.) Naturl. Pt.		4 Dim. Fransk Sk.
IV b Tydsk Hf.		

Mandag den 27de Juni.

Kl.		Kl.
8 Dim. Latin Frch.		4 Dim. Oldnordisk Hf.

Skolens **skriftlige Aarsprøve** falder i Dagene fra den 27de til den 29de Juni.

Mandag den 4de Juli Kl. 8 bliver **Prøve** af de Aspiranter, der ere indmeldte til anden og højere Klasser.

Skolens mundtlige Aarsprøve.

Tirsdag den 5te Juli.

Kl.		Kl.
8 V Naturlære Ms. Pt.		3 IV Historie Ms.
II Naturhistorie Ng.		III Religion Js.
I Latin Hs.		Fbkl. Geografi Ng.

Onsdag den 6te Juli.

Kl.		Kl.
8	III Naturhistorie Ng. II Geometri Ms. I Tydsk Br.	3
		IV Geografi Ng. II Arithmetik Ms. Fbkl. Religion Js.

Torsdag den 7de Juli.

8	III Geometri Ms. II Latin Kl. I Dansk Lth. Fbkl. Historie Hf.	3
		V Oldnordisk Hf. III Arithmetik Ms. I Religion Js.

Fredag den 8de Juli.

8	V Engelsk Hf. IV Græsk Hs. III Geografi Ng.	3
		III Fransk Sk. II Religion Js. I Naturhistorie Ng. Fbkl. Tydsk Br.

Lørdag den 9de Juli.

8	V Latin Br. IV—III Naturl. Sk. Pt. III Græsk Hs. I Historie Hf.	3
		II Historie Ms. I Arithmetik Pt. Fbkl. Dansk Js.

Mandag den 11te Juli.

8	III Tydsk Hf. II Fransk Mm. I Geografi Ng.	3
		III Historie Ms. II Tydsk Br. Fbkl. Naturhist. Ng.

Tirsdag den 12te Juli.

8	V Græsk Frch. V Mathematik Pt. II Geografi Ng. I Fransk Sk.	3
		IV Naturhistorie Ng. III Latin Kl. Fbkl. Fransk Sk.

Onsdagen den 13de Juli bekjendtgjøres Udfaldet af Censuren for samtlige Klasser, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse om Eftermiddagen Kl. 5.

Torsdagen den 14de Juli Kl. 8 bliver **Prøve** af de Aspiranter, der ere indmeldte til første og Forberedelsesklassen.

Mandagen den 15de August Kl. 12 Middag maa de nyoptagne Disciple være paa Herlufsholm. De ældre Disciple give Møde i Løbet af Eftermiddagen. Tirsdag den 16de til sædvanlig Tid begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes Disciplenes Forældre og Værger, saavel som Enhver, der har Interesse for Skolen og dens Gjerning.

Joh. Forchhammer.

